

А.В.Блануца (Київ), В.А.Доброчинська (Рівне)

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ, АСПІРАНТІВ, ЗДОБУВАЧІВ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ»

Захід, який традиційно проводиться історико-соціологічним факультетом Рівненського державного гуманітарного університету спільно з радою молодих учених Інституту історії України НАНУ та Університетом Марії Кюрі-Склодовської (Люблін, Польща), відбувся 11–12 грудня 2014 р. До нього долучилися й громадські наукові спільноти – Молодіжна організація науковців України та Всеукраїнська спілка молодих учених і новаторів. Конференція зібрала молодих учених-істориків із різних регіонів нашої країни, а також колег із Польщі, Білорусі, Молдови, Росії та Португалії. Доповіді учасників викликали жвавий інтерес серед вітчизняних та зарубіжних дослідників-гуманітаріїв, розширили діапазон нових методик дослідження.

На пленарному засіданні було виголошено доповіді, які тематично й хронологічно охоплюють актуальні проблеми сучасної історичної науки. Партнер конференції – директор Культурно-археологічного центру «Пересопниця» *М.Федоришин*, повідомив про нові дослідження «сакрального» на території центру. Д-р філос. наук, проф. *П.Яроцький* проаналізував питання інституційного становлення католицизму в незалежній Україні. Канд. іст. наук *І.Рудняк* висвітлив питання розвитку освіти у Східній Галичині впродовж 1772–1914 рр. у контексті діяльності греко-католицького духовництва. Аспірант *М.Глібіщук* звернувся до теми пропаганди при уряді А.Денікіна, а аспірантка *В.Пилипенко* порушила питання реалізації зовнішньої політики СРСР щодо Ірану в рамках ініціатив ООН 1979–1989 рр. Цікаві теми дослідження запропонували польські колеги. Так, докторант *М.Урбан* доповів про формування героїчного образу С.Бандери у сучасній українській публіцистиці, а студент *М.Марек* охарактеризував сучасний стан розвитку етнорегіону Лемківщини.

Подальша робота конференції тривала в п'яти секціях, де відбувалася апробація результатів наукових пошуків молодих дослідників. Українознавчі студії об'єднали доповідачів секції «Проблеми суспільно-політичного, соціально-економічного та культурного розвитку України». Роль князів та шляхти в управлінні «українними» прикордонними містами/замками в ранній новий час проаналізував канд. іст. наук *А.Блануца* (Київ). Водночас він акцентував увагу на потребі подальших наукових розвідок, адже у сучасній вітчизняній історіографії ця проблема не розроблена й потребує вивчення специфіки міст/замків, системи управління та їх значення у житті українського прикордоння. Козакознавча тематика прозвучала у виступі аспіранта *Т.Прокопа* (Чернівці), який висвітлив політику російського царизму щодо створення Другої Малоросійської колегії й реалізацію покладених на неї завдань на Лівобережжі України. Міжвоєнний період перебування українських земель у польській державі знайшов висвітлення в декількох виступах. Науковий інтерес викликали доповіді здобувачів *І.Левчук* (Рівне), яка зупинилася на діяльності Громадського об'єднання працюючих жінок, і *А.Безсмертного* (Львів) щодо взаємовідносин Союзу українських купців з українською кооперацією. Увагу дослідників привертають актуальні напрями наукових розробок подій Другої світової війни. Дослідження гендерного питання в контексті функціонування ОУН та УПА у своєму виступі проаналізувала аспірантка *О.Петрович* (Рівне). Участь закарпатських українців у бойових діях у складі чехословацьких військових формувань на території СРСР висвітлив аспірант *О.Каплюк* (Рівне). Дослідник

з'ясував обставини залучення українського населення Закарпаття до чехословацького війська та визначив його кількісний склад за національною складовою. Період сучасного національного державотворення крізь призму громадсько-політичної діяльності історика М.Брайчевського з 1991 р., часу становлення незалежності, проаналізував аспірант *В.Галишевський* (Острог), який підкреслив співпрацю вченого з представниками інтелектуальних кіл української діаспори та показав його роль у питаннях захисту й відродження рідної мови.

У секції «Духовна культура України: європейський контекст» основні напрями наукових студій торкалися релігієзнавчої проблематики. Виступ здобувача *І.Тимчука* (Чернівці) присвячувався процесу формування церковно-адміністративної структури середньовічного Новгороду та становлення християнського світогляду. У доповіді аспірантки *О.Щенко* (Рівне) було висвітлено перебіг подій, пов'язаних із трагічною загибеллю екзарха Автономної православної церкви Алексія (Громадського) в період Другої світової війни. Виступ аспірантки *Т.Сорочинської* (Рівне) присвячувався аналізу професійно-педагогічної підготовки вчителя в педучилищах Рівненщини в повоєнний період. Важливим компонентом у формуванні педагога стало нав'язування комуністичної ідеології з атеїстичним впливом. Окремий блок доповідей стосувався проблем сучасності. Так, канд. філос. наук *В.Мишков* (Рівне) дослідив стан і перспективи розвитку Білокриницької ієрархії старообрядців і проаналізував державне врегулювання діяльності цієї конфесії в умовах незалежної України. Особливості проповідницької активності римо-католицької церкви в Україні на сучасному етапі обґрунтувала канд. іст. наук *О.Ворон* (Рівне). Спробу релігієзнавчого аналізу феномену політичного православ'я і його впливу на сучасне суспільство порушив у своїй доповіді аспірант *Ю.Линник* (Рівне). Типологізацію форм православної релігійності сучасної Волині проаналізувала канд. філос. наук *І.Булига* (Рівне).

У рамках роботи секції «Всесвітня історія у сучасних дослідженнях» учасники конференції продемонстрували наукові напрацювання з цієї проблематики. Виступ канд. іст. наук *Н.Плюти* (Рівне) присвячувався розвитку колоніальної ідеї у Франції в новий час. Аспірант *І.Гнідик* (Львів) проаналізувала церковно-організаційну діяльність єпископа Сотера Ортинського, завдяки якому відбулося становлення греко-католицької церкви у США на початку ХХ ст. У доповіді *С.Синяка* (Рівне) висвітлювалася співпраця парамілітарних організацій – Польського союзу офіцерів та Польського союзу підофіцерів резерву. Низка доповідей стосувалася історії Чехословаччини. Функціонування єврейських організацій у цій країні, пріоритетні напрями їх діяльності та значення у суспільно-політичному житті проаналізувала канд. іст. наук *О.Ворон* (Рівне). Розвиток чехословацької соціології в 1950–1960-х рр. висвітлив *І.Філіпчук* (Рівне). Позицію керівника соціалістичної Угорщини Я.Кадара щодо подій Празької весни 1968 р. у Чехословаччині обґрунтувала аспірантка *С.Віруцька* (Рівне). Доповідь аспірантки *І.Андрощук* (Рівне) присвячувалася комплексному аналізу міжнародних відносин Чехословаччини від 1968 р. й до подій сьогодення.

Доповіді, виголошені на секції «Історичне краєзнавство», засвідчили зростання наукового інтересу дослідників до спектру актуальних проблем регіональної історії. Вивчення періоду середньовіччя окреслено в доповідях аспірантки *А.Пословської* (Луцьк), яка проаналізувала роль і значення археологічних джерел у студіюванні духовної культури та мистецтва Волині давньоруського часу, та *В.Балановича* (Рівне), котрий продемонстрував зразки свинцевих пломб дорогичинського типу, виявлених у с. Пересопниця. Ці предмети нині є окрасою музейної експозиції

Культурно-археологічного центру «Пересопниця». Становлення й динаміку розвитку дошкільної освіти на теренах Західної Волині за різних суспільно-політичних умов від початку ХХ ст. до 1944 р. проаналізувала канд. іст. наук *В.Доброчинська* (Рівне). Дослідницький інтерес викликають маловивчені проблеми міжвоєнного періоду. Так, розвиток хмелярської галузі як сегменту економіки, створення хмелярських організацій у Волинському воеводстві висвітлено в доповіді здобувача *С.Федорчука* (Рівне). Медичне обслуговування волинян, зокрема діяльність та організаційну структуру аптечної мережі в умовах польської держави обґрунтувала здобувач *Н.Переходько* (Рівне). Окремі аспекти народознавчих традицій Черкащини висвітлила канд. іст. наук *Л.Горошко* (Львів), а порівняльний аналіз одного з елементів весільного ритуалу Волині й Покуття провів дослідник *В.Немец* (Львів).

У секції «Джерелознавство, історіографія та спеціальні історичні дисципліни» частина виступів присвячувалася обговоренню сучасних наукових розробок питань джерелознавства та історіографії. *Ю.Крайнік* (Луцьк) виступила з джерелознавчим аналізом універсалів Б.Хмельницького. Аспірантка *К.Яремко* (Луцьк) проаналізувала діяльність політичної поліції Російської імперії другої половини ХІХ – початку ХХ ст. в дослідженнях сучасних російських істориків. Доповідь канд. іст. наук *І.Мартинчук* (Рівне) присвячувалася характеристиці наявної джерельної бази, яка розкриває евроінтеграційну трансформацію Словаччини.

На заключному спільному засіданні керівники секцій підбили підсумки та узагальнили роботу конференції. Проведення ІV Міжнародної наукової конференції молодих науковців, аспірантів, здобувачів «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії» свідчить про поступ історичних знань, актуалізацію нових векторів досліджень, налагодження й підтримку творчих контактів істориків. Результати студій увійшли до збірника наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії», який є фаховим виданням у галузі історичних наук.